

па препаратів рекомбінантного еритропоетину, зокрема препарати «Епобіокрин» та «Рекормон». При аналізі структури роздрібної реалізації виявлено, що провідна роль в аптечних продажах належить рецептурним, імпортованим і середньо вартісним ААЛП. При цьому, незважаючи на позитивні тенденції зростання даного ринку, були виявлені значні розбіжності між обсягами його потенційної ємності та роздрібною реаліза-

ції, що свідчить про те, що ринок ААЛП залишається перспективним з точки зору збільшення його обсягів продаж і вчерез залучення більшого числа потенційних споживачів, розробки та виведення на ринок нових препаратів, а також впровадження в систему охорони здоров'я рекомендацій, що сприятимуть збільшенню споживання ААЛП населенням у відповідності з існуючою потребою в даних препаратах.

УДК: 615.014

## О.М. Заліська, Б.Л. Парновський, Ю.В. Качерай, Т.С. Колач ДОСВІД ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ФАРМАКО- ЕКОНОМІКИ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРОВІЗОРІВ

*Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького*

**Вступ.** У зв'язку з реформування системи охорони здоров'я України, впровадженням підходів до реімбурсації витрат на ліки, використання провізорами інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку інформації у баз даних є професійною потребою, що вимагає відповідного навчання.

**Матеріали та методи.** З 1999 року на кафедрі організації і економіки фармації та технології ліків факультету післядипломної освіти вперше в Україні започатковане викладання дисципліни "Фармакоекономіка" для провізорів-інтернів та слухачів курсів. Були підготовлені типові навчальні програми (2001, 2007), уніфіковані плани передатестаційних циклів провізорів зі спеціальності «Організація і управління фармацією», «Загальна фармація» у співпраці з ІПКСФ НФаУ (2003, 2005, 2009), видані навчальні посібники, підручник „Фармакоекономіка” (2000, 2002, 2007), затверджені МОЗ України. Створена програма неперервної освіти з фармакоекономіки для провізорів (2009). На кафедрі діє Український відділ USPOR, який має інтернет-сторінку ([www.ispor.org/local\\_chapter/Ukraine](http://www.ispor.org/local_chapter/Ukraine)). У співпраці з Міжнародним товариством фармакоекономічних досліджень (ISPOR) викладачами кафедри підготовлені адаптовані навчальні модулі з фармакоекономіки, які доступні на сайті ISPOR ([www.ispor.org](http://www.ispor.org)). Нами накопичений значний досвід навчання з фармакоекономіки

за 2000-2013 роки, лекції і семінари було проведено для більш, як 9000 слухачів циклів та провізорів-інтернів у 8 областях Західного регіону з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

**Результати.** При вивченні тем з фармако-економіки провізори ознайомлюються з системою оцінки медичних технологій, коли інтегруються дані фармакоекономічного аналізу, етичних, соціальних аспектів медичних технологій. Для поглиблення знань провізорів-інтернів, слухачів курсів та оволодіння навичками фармакоекономічної оцінки різних груп лікарських засобів видані методичні рекомендації «Фармакоекономіка та оцінка медичних технологій» (Заліська О.М. і співав., 2012). Також використовуються 6 дистанційних навчальних модулів з фармакоекономіки, які доступні на сайті <http://www.ispor.org/DLP/Index.aspx?DLPLang=Ukrainian> українською мовою.

**Висновки:** Впровадження міжнародних інформаційно-комунікаційних технологій у неперервній освіті провізорів є необхідним для оволодіння сучасними методами фармакоекономіки та оцінки медичних технологій. Підготовлено навчально-методичне забезпечення з фармако-економіки, яке інтегроване з інформаційно-комунікаційними технологіями, україномовною інтернет-сторінкою для забезпечення неперервної освіти провізорів з питань фармако-економічного аналізу медичних технологій.

УДК: 659.131:615.2]-047.23(477.64)

## Т.П. Заричная, Ю.В. Якимец ИЗУЧЕНИЕ РЕКЛАМЫ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ В ПРЕССЕ НА ТЕРРИТОРИИ ЗАПОРОЖСКОЙ ОБЛАСТИ

*Запорожский государственный медицинский университет*

Среди различных средств рекламы значительное место занимает реклама в прессе.

**Цель работы** - изучение рекламы лекарственных средств в прессе в Запорожской области.

**Объектами исследования** явились наиболее читаемые, согласно данных тиражей, газеты и журналы, в том числе специализированные, такие как: «Теленеделя», «Отдохни», «МИГ», «Панорама», «Суббота», «Мистер-блистер», «Аптека», «Фармацевт-практик», «Фармацевтический журнал».

**В результате** исследования установлено, что в газетах реклама на лекарственные средства отсутствует. В неспециализированных журналах она незначительна (1-2 рекламных объявления в номере).

Значительное количество рекламы лекарственных средств наблюдают в специализированных журналах.

Анализ этих объявлений показал, что в вышеуказанных журналах рекламируют преимущественно лекарственные средства зарубежного

производства, которые длительное время находятся на рынке лекарственных средств. Кроме того, на характер рекламы влияет сезонность. При этом можно выделить лекарственные средства, которые рекламируют в любое время года на страницах всех изучаемых специализированных журналов: Нурофен, Эссенциале, Колдрекс, Но-шпа, Солпадеин, Экзодерил.

Таким образом, население практически не получает информацию о лекарственных средствах из прессы, в отличие от врачей и провизоров, которые пользуются информацией о лекарствах, расположенной в журналах «Аптека», «Мистер-блистер», «Фармацевт-практик». При этом отмечается, что целью рекламы в прессе является напоминание об известных лекарственных средствах, а не информирование о вновь поступивших на фармацевтический рынок.

УДК: 615.07:543.452

## **О.А. Здорик, О.В. Штримайтіс, В.В. Прокопець, А.Х. Валієв, В.А. Георгіянц РОЗРОБКАТА ВПРОВАДЖЕННЯ МОНОГРАФІЙ НА ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ АПТЕЧНОГО ВИГОТОВЛЕННЯ ДО ДФУ**

*Національний фармацевтичний університет*

На сьогоднішній день в Україні існує необхідність створення та впровадження у практику системи забезпечення якості лікарських засобів (ЛЗ) аптечного виготовлення. Впровадження такої системи у роботу виробничих аптек є важливим етапом розвитку, оскільки затвердження єдиних стандартів могло б гарантувати якість, безпеку та ефективність ЛЗ аптечного виготовлення. Виходячи з досвіду розвинених країн світу сучасними підходами до забезпечення якості ЛЗ в умовах аптек є впровадження належної виробничої практики, належної аптечної практики, формування фармакопейної концепції щодо якості екстемпоральних ЛЗ (ЕЛЗ), створення національних формулярів, гармонізація вимог до ЕЛЗ із загальними фармакопейними статтями, узгодження переліку екстемпоральної рецептури, розробка монографій на офіційні прописи та їх включення до національної частини Державної фармакопеї. При впровадженні систем забезпечення якості ЛЗ в умовах аптеки ретельна увага приділяється питанням: якості активних фармацевтичних інгредієнтів та допоміжних матеріалів, відповідальності за забезпечення якості ЛЗ при виготовленні, вимогам до приміщень, обладнання та персоналу, транспортуванню продукції та сировини, підготовці транспорту, складанню документації виробничих процесів, стандартним операційним процедурам, упаковці, маркуванню, термінам придатності, зберіганню, тощо.

Актуальним питанням, що потребує реалізації в Україні є формування фармакопейного підходу до якості ЛЗ аптечного виготовлення, що вже сьогодні частково реалізується через розробку та впровадження загальних статей до ДФУ: екстемпоральні нестерильні ЛЗ, порошки екстемпоральні, м'які лікарські форми, супозиторії, розрахунок доз активних фармацевтичних інгредієнтів при виготовленні лікарських засобів в аптеках і т.д. Наступним етапом має бути формування підходу до розробки монографій на офіційні прописи. Виходячи з досвіду сучасних фармакопей та національних формулярів найбільш характерними складовими частинами монографій на ЛЗ аптечного виготовлення є: склад ЛЗ, основні етапи технології виготовлення, допуски вмісту інгредієнтів, властивості (опис), ідентифікація, випробування, кількісне визначення, термін придатності, маркування, умови зберігання, показання до застосування.

Таким чином існує необхідність формування підходу до розробки структури та змісту фармакопейних монографій для офіційних прописів ЛЗ аптечного виготовлення. З метою впровадження монографій до ДФУ актуальними залишаються дослідження щодо розробки стандартних операційних процедур, кваліфікації аналітичного та технологічного обладнання, валідації технологічного процесу, розробки та валідації методів контролю якості, вивчення стабільності та терміну придатності ЕЛЗ.